

Spis treści

Wstęp	9
1. Koncepcja pracy	9
2. Układ książki	10
ROZDZIAŁ 1. Podstawy geografii ekonomicznej w ujęciu dynamicznym.	13
1. Źródła cywilizacji gospodarczej	13
2. Gospodarka: perspektywa geograficzna	17
2.1. Lokalizacja	17
2.2. Użytkowanie ziemi	19
2.3. Miasta	22
2.4. Regiony ekonomiczne	26
2.5. Przepływy, oddziaływania w przestrzeni, sieci	30
2.6. Społeczności lokalne	35
2.7. Terytoria i granice	38
2.8. Przedsiębiorstwa i terytoria	42
3. Mechanizmy geograficznych zmian gospodarki	45
3.1. Ceny jako mechanizm regulujący wymianę	45
3.2. Mobilność i substytucja czynników rozwoju	47
3.3. Struktury preferencji. Decyzje	51
3.4. Korzyści skali. Siły aglomeracyjne	53
3.5. Nowe technologie	55
ROZDZIAŁ 2. Realne procesy społeczno-gospodarcze w przestrzeni geograficznej	59
1. Dynamika systemu: ludność — gospodarka — środowisko przyrodnicze	59
1.1. Dynamika ludności	60
1.1.1. Wzrost liczby ludności	60
1.1.2. Wyżywienie	65
1.1.3. Starzenie się ludności	67
1.2. Dynamika gospodarki	68
1.3. Dynamika środowiska przyrodniczego	72
1.3.1. Zmienność i niepewność środowiska Ryzyko gospodarcze	72
1.3.2. Zasoby środowiska i wzrost gospodarczy	77

1.3.3. Przekształcenia środowiska	79
1.3.4. Tolerancja środowiska i jego odporność	83
1.3.5. Rozwój gospodarczy ekologicznie podtrzymywalny	84
1.3.5.1. Warunki rozwoju podtrzymywalnego	84
1.3.5.2. Konsekwencje wprowadzenia warunków podtrzymywalności	86
1.3.5.3. Hipotetyczna ścieżka rozwoju podtrzymywalnego	88
1.3.5.4. Strategie rozwoju podtrzymywalnego	90
1.3.6. Bioróżnorodność	92
1.3.7. Monitoring środowiska	93
2. Dynamika regionów	97
2.1. Typy zmienności regionów	97
2.2. Zmiany tendencji lokalizacyjnych	100
2.3. Wzrost konkurencyjny i samowzmacniający	102
3. Dynamika miast	103
3.1. Cykle życiowe miast	103
3.2. Aglomeracje	104
3.3. Współzależność funkcji i struktury	106
3.4. Inteligentny rozwój miast	108
4. Urbanizacja wsi	109
5. Dienne i życiowe szlaki człowieka	111
6. Migracje ludności	113
7. Teorie handlu międzynarodowego	121
8. Regionalny system gospodarki światowej. Otwarcie gospodarek regionalnych	124
9. Bariery w rozprzestrzanianiu się rozwoju.	125
9.1. Bariery	126
9.2. Filtry	128
9.3. Reakcje opóźnione	130
10. Gospodarcze zróżnicowanie krajów i regionów	131
10.1. Kontrasty w gospodarce światowej	131
10.2. Efekty wymywania i rozprzestrzaniania	134
10.3. Wahania regionalnych nierówności	135
10.4. Dywergencja, konwergencja czy proces ergodyczny?	137
11. Hierarchiczny system gospodarki i miast	138
11.1. Formowanie się i warunki efektywności systemów hierarchicznych	138
11.2. Hierarchiczne filtrowanie rozwoju przemysłowego	143
11.3. Hierarchiczne systemy usługowe	144
11.4. Zmiany w hierarchicznym systemie miast	145
12. Procesy międzynarodowej integracji. Unia Europejska	151
12.1. Wczesniejsze teorie integracji	151
12.2. Warunki powodzenia traktatów integracyjnych	152
12.3. Ekonomiczna konstytucja i drogi rozwoju Unii Europejskiej	153
12.4. Integracja ekonomiczna a integracja polityczna	154
13. Globalizacja gospodarki	155

ROZDZIAŁ 3. Poszukiwanie ładu przestrzennego. Modele przestrzenne . . .	160
1. Porządkowanie różnorodności	160
2. Formowanie się stref rolniczych wokół ośrodka miejskiego	162
3. Formowanie się regionów przemysłowych	166
4. Model hierarchicznego układu miast	171
5. Model gospodarki przestrzennej	175
6. Modele ekologiczno-ekonomiczne	180
6.1. Modele nakładów–wyników	180
6.2. Modele ekonomiczne z komponentem ekologicznym	181
6.3. Modele zarządzania jakością środowiska	181
6.4. Modele polityki energetycznej	182
6.5. Integracja modeli ekologicznych i ekonomicznych	183
7. Refleksja nad stosowaniem ilościowych i jakościowych metod geografii ekonomicznej	185
ROZDZIAŁ 4. Koncepcje wyjaśniające procesy realne	188
1. Demograficzna teoria przejścia	188
2. Dynamiczne modele ekologiczno-ekonomiczne	190
3. Długie fale rozwoju gospodarczego. Model falowy Kondratjewa	192
4. Endogeniczny wzrost gospodarki	194
5. Bieguny wzrostu gospodarczego	197
6. Rekombinacja czynników rozwoju gospodarczego	199
7. Przestrzenna dyfuzja informacji	204
8. Cykle życiowe produktów. Relokacje i filtrowanie	216
9. Cykle rozwoju miast i regionów	217
10. Konkurencyjność i kooperacja	223
11. Procesy kumulacyjne	224
12. Przestrzenna konsolidacja systemu węzłowo-pasmowego	227
13. Rdzenie i peryferie	228
14. Podtrzymywalny rozwój miast i regionów	232
14.1. Dywersyfikacja struktury gospodarczej	232
14.2. Zdolności adaptacyjne systemów. Granice wzrostu	233
14.3. Innowacyjność i rozwój podtrzymywalny	238
14.4. Budowanie potencjału	240
14.4.1. Kapitał ludzki	240
14.4.2. Kapitał społeczny	241
14.4.3. Dynamika rynku pracy	243

14.4.4. Rola małych przedsiębiorstw	245
14.4.5. Możliwości pośrednie	247
14.5. Procesy odwracalne	248
14.6. Renowacja i rewitalizacja miast	250
15. Miasto zwarte a ekspansja przestrzenna	252
16. Nowe przestrzenie przemysłowe. Postfordyzm	254
17. Gospodarka sieciowa	256
17.1. Modele koordynacji życia społeczno-gospodarczego: rynki, hierarchie i sieci	256
17.2. Sieci gospodarcze	259
17.3. Skupienia	263
17.4. Systemy miast Miasta globalne.	264
18. Gospodarka oparta na wiedzy	268
18.1. Wiedza i gospodarka	268
18.2. Technopole	270
18.3. Nowe technologie, otoczenie lokalne i przesunięcia regionalne	272
18.4. Regionalny poziom gospodarki uczącej się	274
18.4.1. Rodzaje wiedzy	275
18.4.2. Proces uczenia się	276
18.4.3. Znaczenie poziomu regionalnego w procesie uczenia się	277
18.4.4. Zmienność oddziaływań różnych rodzajów wiedzy w procesie innowacyjnym	278
18.4.5. Eksternalizacja i internalizacja działalności badawczo-rozwojowej. Współdziałanie wielkich korporacji i małych firm	280
18.4.6. Erozja i odnawianie przewagi konkurencyjnej	280
19. Samoorganizacja procesów geograficzno-ekonomicznych. Struktury dyssypatywne	281
19.1. Samoorganizacja procesów przestrzenno-ekonomicznych	281
19.2. Samoorganizacja procesów ekologiczno-ekonomicznych	284
20. Powolne i szybkie zmiany w systemach regionalnych	293
20.1. Powolne reagowanie systemu osadniczego na dynamikę systemu produkcji	293
20.2. Trwałość regionalnego zróżnicowania zyskowności	294
20.3. Przyspieszenia Zmiany skokowe	295
21. Miasta w cyberprzestrzeni	297
ROZDZIAŁ 5. Koncepcje normatywne. Geografia ekonomiczna stosowana	299
1. Wartości w geografii ekonomicznej	299
2. Polityka przestrzenna. Perspektywa polska i europejska	301
3. Optymalne sterowanie	306
Literatura	307
Indeks rzeczowy	316